

Vogelvlucht

13e JAARGANG — No. 4 — 1975

KLM

December 1975
Dertiende jaargang no. 4

UITGAVE VOOR
AUSTRALIË EN NIEUW-ZEELAND
VAN DE
KONINKLIJKE LUCHTVAART
MAATSCHAPPIJ N.V.

Redactie: Gon van Baer
c/-KLM, G.P.O. Box 4095,
Sydney, 2001, N.S.W.

WAAR U DE KLM KUNT VINDEN

KLM-kantoren:
99 Elizabeth Street
Sydney 2000 N.S.W. Tel. 2336255
80 Collins Street
Melbourne 3000 Vic Tel. 635111

EN DE GENERAAL AGENTEN IN
AUSTRALIË EN PAPUA/NIEUW-GUINEA:

Ansett Airlines of Australia
140 North Terrace
Adelaide 5000 S.A. Tel. 510461

16 Ann Street
Brisbane 4000 Qld. Tel. 320171

26 St. George's Terrace
Perth 6000 W.A. Tel. 250201

62 Northbourne Avenue
Canberra 2600 A.C.T. Tel. 497333

178 Liverpool Street
Hobart 7000 Tas. Tel. 230551

Air Niugini
A.N.G. House, Hunter Street,
Port Moresby, Papua New Guinea

IN NIEUW-ZEELAND:

KLM-kantoren:
P. O. Box 3538, Auckland

P.O. Box 96, Wellington
New Zealand National Airways Corporation
zijn Generaal-Agenten voor geheel Nieuw-
Zeeland

U kunt zich voor inlichtingen en
reserveringen voorts wenden tot alle
erkende reisbureaus.

BIJ DE VOORPLAAT:

Portret van een onbekende man, een
werk van Cornelis de Zeeuw, eind
16e eeuw. Op de achtergrond: „De
rijke man en de arme Lazarus”, uit de
Goudse School, ±1570. De naam van
de schilder is niet bekend.

Aan de lezeressen en lezers van Vogelvlucht

Sydney, December 1975

Weer ligt een vreugdevolle tijd in het verschiet, de tijd rond Sint Nicolaas en Kerstmis, de tijd waarin onze gedachten uitgaan naar hen die ons dierbaar zijn, zowel hier als in Nederland. Ook de vrienden bij wie en de plekjes waar wij ons gelukkig voelden, komen ons meer speciaal in deze dagen voor de geest.

Het zijn de momenten waarop wij ons in nog sterkere mate bewust zijn van de brug die de KLM — in figuurlijke zin — in stand houdt, als een schakel tussen mensen die niet in elkaars nabijheid vertoeven, met plaatsen ook, ver van ons home. De oorsprong van deze band leidt naar een ver verleden, naar 1606. Het was in dat jaar dat een zekere Willem Jansz met een Hollands schip op Great South Land stiet. Hij was een goed zeeman. Enigszins kortzichtig was hij echter wel. Immers, wanneer hij de Nederlandse vlag op het strand had geplant met de woorden: „Dit is van ons”, hoe anders zou dan de loop der geschiedenis zijn geweest.

Zoals bekend, viert Amsterdam in het ten einde spoedend jaar zijn zevenhonderdste verjaardag met een keur van feestelijkheden, o.a. „Mokum 700”, een geweldige manifestatie van allerlei zaken en gebouwen zoals deze eens waren.

1975 is ook „Monumentenjaar”, niet al-

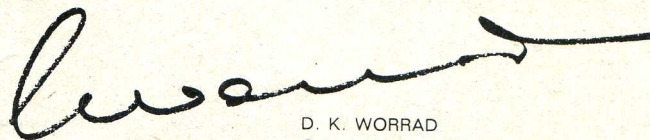
leen in Amsterdam maar overal in Nederland. Kortgeleden was het mij tijdens een ééndaags autotochtje door de streek ten noorden van Amsterdam een genoeg in plaatsen als Monnickendam, Hoorn, Enkhuizen, Medemblik en Alkmaar het restauratiewerk te bewonderen verricht aan prachtige 17e- en 18e-eeuwse gebouwen. Een wandeling door deze oude steden en langs de havens is een belevenis van de eerste orde. Soortgelijke restauraties zijn verricht in het westelijk en zuidelijk deel van Nederland.

Wat zal 1976 brengen? Veel ligt nog in de schoot der goden verborgen. Hiervan kunnen wij echter verzekerd zijn:

- Het zal anders zijn dan vroeger.
- Het zal anders zijn dan we denken.
- De veranderingen zullen elkaar sneller opvolgen.

Het lijkt onder deze omstandigheden van belang het hoofd koel te houden en al hetgeen waaraan we waarde hechten als mede onze prioriteiten niet uit het oog te verliezen.

Met mijn oprechte dank voor de vriendschap, steun en hooggewaardeerde medewerking die u de KLM hebt willen verlenen, hierbij ons aller beste wensen voor een gelukkig Kerstfeest en een voorspoedig Nieuwjaar.

D. K. WORRADA
General Manager for
Australia & New Zealand

Een witte Kerstmis voor Amersfoort

Overpeinzing bij de oude meesters

Boven:
Rembrandts beroemde ets
„Dr Faust in zijn studeerkamer”

Rechts:
Adriaen van Wesel:
„Musicerende Engelen” (eikehout), 1475/77

Ik zou er een lief ding onder durven verdedden dat, wanneer men tweehonderd of meer Nederlanders de vraag zou voorleggen of zij ooit van een geniaal zestiende-eeuwse schilder, Cornelis de Zeeuw, hebben gehoord, zij die vraag ontkennend zouden beantwoorden. Toch zal men in het meest vermaarde museum ter wereld — het Rijksmuseum in Amsterdam — een werk van deze meester kunnen bewonderen: Portret van een onbekend manspersoon. Toevallig noem ik nu De Zeeuw. Maar zo zijn er tientallen. Geniale artiesten, wier werken de wanden van het Rijksmuseum sieren, maar waarvan de namen zelden of nooit tot het grote publiek zijn doorgedrongen.

Overpeinzing bij de oude meesters

Dit alles overpeins ik als ik op een zonnige julimiddag door het Rijksmuseum dwaal. Het is druk in de voorhal. Geroezemoes van buitenlandse toeristen.

„The Nightwatch, please.”

„Die Nachtwache, bitte.”

De suppoost wijst met een gewoontegebaar de richting naar Rembrandts meesterwerk.

Bij de balie is het gezellig. De prachtige reproducties, de albums vol fraaie afbeeldingen, vinden veel aftrek.

Om de herinnering levendig te houden.

Of als documentatie vóór de rondgang.

Deze begint in de voorhal en voert langs de werken van de beroemdste schilders met als eindpunt de Nachtwacht van Rembrandt.

Ik dwaal zo maar wat rond. Planloos. Wat mij het meest boeit, is het feilloze beeld dat de vijftiende-, zestiende- en zeventiende-eeuwse meesters van hun tijd gaven. Naast de — althans voor mij — onbekenden, zijn er zelfs anonymi als „De meester van Alkmaar” bij voorbeeld. Niemand weet wie hij was. Intussen geeft zijn „Hongerigen spijzigen” een haarscherp beeld van zeden en gewoonten van het Alkmaar uit de laat-vijftiende eeuw. En wat te zeggen van „De Rijke Man en de Arme Lazarus” van de hand van een onbekende uit de Goudse School, plm. 1570.

Dit alles overziende moet men wel tot de conclusie komen, dat in minstens één op de vijftiendertig Nederlanders uit die jaren een geniaal of tenminste een zeer talentvol schilder heeft gestoken.

Ik loop zo'n beetje tegen de stroom in. Sint Lucas moge het mij vergeven, maar ik stel mijn bezoek aan „Het uitrukken van de compagnie van kapitein Banning Cocq en Willem van Ruytenburgh” voor onbepaalde tijd uit. Op een gegeven ogenblik sta ik oog in oog met de „Regenten van het ziekenhuis” van Ferdinand Bol. Prinsheerlijk zitten ze daar in hun zelfvoldaanheid, eeuw na eeuw, de vleesgeworden ijdelheid.

Op het stuk van zelfingenomenheid spant een zekere heer Roelof Meulenaer de kroon. Roelof heeft zich op bestelling laten portretteren. Dat zie je zó. De genadeloosheid waarmee de grote Ferdinand hem aan het nageslacht heeft prijsgegeven, heeft hij kennelijk niet dóórgehad. De meest opzichtige kermis der ijdelheid is wel het „Korporaalschap van kapitein Roelof Bicker” van Bartholomeus van der Helst. Een schuttersmaaltijd die er wezen

mag. Van der Helst was de grote modeschilder. Zijn cliëntenkring bestond voornamelijk uit rijke Amsterdamse kooplieden. Als portretschilder was hij méér gezocht dan Rembrandt.

Of de vrolijkheid van Jan Steen met de huiselijke feestjes, de muziek, de wijn en de uitbundige lach echt gemeend was, is in de loop der tijd met stelligheid tegengesproken. Hoe dan ook, in zijn „Vrolijk huisgezin”, zijn „Sinterklaasavond” en in verscheidene andere werken van zijn omvangrijke oeuvre (ongeveer 800) komt het „Mens durf te leven” wel zér duidelijk tot uiting. Rijst de vraag: Schilderde deze geniale artiest deze taferelen omdat hij er zich toe aangetrokken voelde? Hield hij van deze sfeer, doortrokken van dwaasheid, soms op de rand van losbandigheid?

Wel neen, zeggen de heren van de cultuur, Jan Steen was in wezen een moralist die onder het mom van vrolijkheid zijn satirische zedelessen gaf. Deze opvatting wordt algemeen gehuldigd. Totdat wellicht op een gegeven moment een gezaghebbend cultuurheer zegt: Och kom, Jan Steen was een vrolijke Frans, die het allemaal wel leuk vond en er niet over peinsde zedelessen te gaan uitdelen.

Na de luidruchtigheid van Jan Steen, de verstilling van Gerard Terborch. „Gezelschap in interieur” met de ranke meisjesgestalte-in-zijde, de koppelaarster en — naar wordt beweerd — de huwelijkskandidaat, is van een uiterste verfijning.

Een schilderij om uren naar te kijken.

En wat te zeggen van „Het spinstertje” van Nicolaas Maes? Geen schrijver, dich-

ter of filosoof heeft ooit zo duidelijk het begrip „deemoed” tot uitdrukking gebracht als Nicolaas dit deed middels zijn conscientieuze spinstertje. Om nog maar te zwijgen van de overbekende „Oude vrouw in gebed”, het schilderij met de biddende vrouw, de tafel waarop de maaltijd en de astrante kat. . .

Ook hier de deemoed in de meest superieure vorm.

Als tegenhanger „De bedreigde zwaan” van Jan Asselijn. Die langhals is me er eentje. Alles staat gespannen. Van kop tot zwemvliezen. De vleugels slaan nijdig om zich heen. Met een beetje fantasie hoórt men het dreigend gekrijs. Alle woede, alle gramschap, één complex van haatgevoelens, zijn in de houding van dit van nature statige, hautaine dier gecomprimeerde.

Rembrandts „Nachtwacht” uit 1642 — vlak na de bravoure periode van de meester — stelt het uitrukken van de

De Nachtwacht gewond!

Wij vernamen het juist bij het ter perse gaan van dit nummer. Met een gekarteld mes bracht een geestelijk gestoorde dertien steken toe aan Rembrandts meesterwerk.

De restauratie is in volle gang (duur vijf maanden). Het schilderij blijft ter plekke, zodat het publiek de vorderingen van het uiterst delicate restauratiewerk kan gadeslaan. Door vijf grote ruiten kan men zien hoe de hechting van de fatale kerven in zijn werk gaat. Dagelijks van 12 tot 2 uur.

Compagnie van Frans Banning Cocq voor. Algemeen bekend is dat de heren die erop voorkomen (met uitzondering natuurlijk van de twee hoofdfiguren), maar matig, eigenlijk helemaal niet te spreken waren over Rembrandts meesterwerk. In plaats van pracht en praal, met alle schittering van uniformen, dit halfduister met schimmige figuren, een onheilspellend, donker geheel, dat veel, zo niet alles van militante schittering aan het oog onttrok. Neen, dan Bartholomeus van der Helst of Ferdinand Bol. Die conterfeitten tenminste duidelijk. Alle helden ten voeten uit, goed herkenbaar en in een belichting die de stoerheid op zijn voordeligst deed uitkomen.

In 1715 verhuisde „De nachtwacht” van de Doelenzaal aan de Kloveniersburgwal

naar het stadhuis. Maar nu waren het de bestuurderen die met hun bezwaren op de propen kwamen. Het doek bleek te groot. „De nachtwacht” moest worden aangepast aan de oppervlakte van de muur. Het gevolg: het bovenste gedeelte, de frisse poort, werd weggesneden en naar de rommelzolder getransporteerd. Lange tijd heeft men „De nachtwacht” gezien als de openingsscène van Vondels Gysbrecht van Aemstel. Ook is wel geopperd, dat Rembrandt er een feeststoet, naar Italiaans voorbeeld, mee heeft beoogd.

Dwalen door het Rijksmuseum zonder uitgestippeld plan. Een uiterst boeiende bezigheid.

Hier houdt een — voor de leek — onbekende schilder u in zijn greep.

Daar krijgt het onderwerp waarmee de geschiedschrijver nimmer uw aandacht

Links boven:

Rembrandt: „Het Corporaalschap van Kapitein Frans Banning Cocq en Willem van Ruytenburgh”, beter bekend als „De Nachtwacht”. Voltooid in 1642.

Rechts:

De Meester van Alkmaar: „Hongerigen spijzigen”

Links beneden:

Bartholomeus Spranger (Vlaams schilder): „Venus en Adonis”, ± 1580

Foto op pagina 4:

Rembrandt: „Het Joodse Bruidje” — na circa 1665

vermocht vast te houden, plotseling in alle hevigheid gestalte door de hand van een anoniem gebleven meester uit de vijftiende eeuw.

Waarmee maar gezegd wil zijn, dat een rondgang door het rijksmuseum, ook zonder weloverwogen plan, een belevenis van de eerste orde kan zijn.

Alexander Coret

Doctor in the cockpit

If by some chance you happen to be on a KLM 747 and the captain's name is Aart van Wijk, you'll be in the hands of a quite extraordinary man. Someone who, not content with mastering the electronic intricacies of one of the world's largest planes, also found the time (and the energy!) to become a Doctor of Laws. He achieved this distinction last year by writing and publicly defending his thesis entitled „Aircraft accident inquiry in the Netherlands”. Obviously in any country which has an industry handling the most sophisticated machines and devices built by man, there are bound to be a fair amount of accidents, most of them minor, quite a few caused by human error, like turning too sharply on the airport apron and knocking over a guide light.

Aart van Wijk took all of four years to gather his information and another year to write it up: a thick 420-page volume which he liked to call "a comparative study". And he wrote every word, not in his native tongue, but in English.

What prompts a man to become qualified for two professions, two difficult professions, in one lifetime? For most, one is quite enough, particularly if it happens to be concerned with airline operation. For any kind of answer we have to look back to 1953 when Van Wijk was just starting his training for pilot.

At the time a certain Navy pilot named M. S. Kamminga (now President of KLM North Sea Helicopters) was receiving his Doctor's degree, thus proving that you can practise one profession quite successfully whilst training for another. The example was not lost on Aart; he determined that, if one man could do it, he could too!

The actual choice of subject took him a long time to decide, but at length he opted for Law, something many would consider as the most difficult of all, bar medicine. It proved even more difficult because a good knowledge of Latin is required and this was a subject Van Wijk had not studied at all. A further complication was that, under Netherlands' educational rulings, students without previous knowledge of Latin or Greek are not eligible to take up a university course unless they have attained the age of thirty.

However, such is a KLM pilot's life that, quite suddenly, Aart van Wijk found himself stationed in far-off Curaçao, a turn of

duty that lasted three years.

It gave him a perfect opportunity to get down to the serious off-duty business of mastering amo, amas, amat and all that follows thereafter.

To cut a long story short, he succeeded, not just in acquiring the necessary standard in Latin, but in completing successfully a university course in Law. That was in 1968. However, he was quite determined to get his Doctorate, and that required a thesis.

„That's what I always had in mind”, he said, „I believe it is the only proper rounding off of one's studies. You must be prepared to stick your neck out and be criticised. You must have the courage to submit your work to the science press. I consider this thesis to be the crown of my studies.”

He started work on the thesis two months after completing his course, perhaps little realising that it would be five years before he would be able to complete it. And,

just to make certain this part of his life was fully occupied... the 747 came along, which meant he had to start conversion flight training, spending hours on simulators, poring over technical manuals, finally piloting the aircraft itself on a series of training flights.

His thesis has a serious purpose, as indeed all good theses should have: that pilots will learn from the many procedures and manoeuvres made by colleagues that did not conform to accepted standards. That is the hope, and with 420 pages for them to read and inwardly digest, it would be reasonable to assume the hope is by no means misplaced.

Aart van Wijk has no intention of giving up flying for the Law, neither has he any intention of making the captainship of a 747 his only interest, but here let's be clear that we're talking about his off-duty spells! No, believe it or not, no sooner had he completed his thesis than he decided to take up yet another language. An easy one? Not according to general opinion. He chose Russian.

„Aircraft accident inquiry in The Netherlands - a comparative study” by Aart A. van Wijk. Kluwer Publishers, P.O.Box 23, Deventer, Holland. Prijs: f 65,-. To be ordered in Dutch bookshops.

For young readers

Holland Holiday Bargains

In de eerste maanden van 1974 gaf de KLM een brochure uit, getiteld „Holland Holiday Bargains”. Een hele serie vakantie-ideeën, deze „Bargains”, speciaal gecreëerd voor hen die van Nederlandse afkomst zijn en die thans in Australië of Nieuw-Zeeland wonen.

Uit contacten met een groot aantal leden van Hollandse kolonies kwam — vanzelfsprekend — naar voren dat de voornaamste reden voor een reis naar Nederland was het bezoeken van familieleden en vrienden. Ook het terugzien van bekende steden en landstreken was dikwijls aanleiding zo'n fijne reis te maken. Velen deden dit dan ook reeds voor de tweede en zelfs voor de derde maal.

Het waren vooral deze laatsten die te kennen gaven nu eens wat méér met hun vakantie te willen doen. Welnu, de mogelijkheden zijn legio.

Een inzicht hierin biedt de uitgebreide „Holland Holiday Bargains” 1974-'75, een brochure die een duidelijk beeld geeft van alle prettige zaken die aan een reis naar Holland verbonden kunnen zijn: attracties, uitstapjes, tours, autohuur, campmobiles, Holiday home rentals enzovoort. Een op-

Gratis Brochure in kleurendruk:

All about KLM's HOLLAND HOLIDAY BARGAINS

Deze coupon in te zenden aan:

KLM ROYAL DUTCH AIRLINES
80 Collins Street, Melbourne, 3000
99 Elizabeth Street, Sydney, 2000
P.O. Box 96, Wellington, New Zealand

Naam

Straat

Stad Postcode

somming die nog eens extra wordt onderstreept door „Amsterdam 700”, die grandioze aaneenschakeling van festiviteiten, georganiseerd ter gelegenheid van Amsterdams zeventiende verjaardag.

Hier volgen enkele hoogtepunten uit de inhoud:

- Het huren van een Volkswagen 1300 of Fiat 127 voor de speciale, uitermate voordelige prijs van \$ 35 per week, alles inbegrepen.
- Een prachtige gelegenheid voor het huren van een Volkswagen Campmobile. Volledig uitgerust, startklaar om te rijden wanneer en waarheen u dat wenst.
- Het huren van een privé home, waar ook in Nederland.
- Een reeks van aantrekkelijke en exclusieve vakantie-oorden in met zorg gekozen streken van geheel Europa. Met behulp van het autohuur-pakket op ideale wijze bereikbaar.

- Holland Summer Surprise — Dit houdt in: hotel-accommodatie, auto zonder chauffeur, sightseeing, belangrijke reducties en geschenken.
- Een cruise ter gehele ontspanning langs de vredige, poëtische en wonderschoone Rijn oevers.
- Een geheel-verzorgd-verblijf van een week met luxueuze accommodatie aan de zonovergoten Costa Blanca in Spanje.
- Keuze uit aantrekkelijk geprijsde korte of langere tours per autocar door Europa. Begin- en eindpunt: Amsterdam.

De brochure „Holland Holiday Bargains” voor 1976, geheel herzien en bijgewerkt is nu verkrijgbaar bij de KLM-kantoren of uw reisbureau.

Vul de hierbij afgedrukte coupon in en zend die aan het dichtstbijzijnde daarin genoemde KLM-kantoor. „Holland Holiday Bargains” wordt u dan GRATIS toegezonden.

Gratis abonnement Vogelvlucht

Wilt u uw eventuele adreswijziging op deze coupon vermelden? Links s.v.p. het oude, rechts het nieuwe adres.

Ter voorkoming van beschadiging, kunt u ook een briefkaart gebruiken.

Te adresseren:

voor Australië:
KLM Royal Dutch Airlines
G.P.O. Box 4095
SYDNEY, N.S.W. 2001

voor Nieuw-Zeeland:
KLM Royal Dutch Airlines
P.O. Box 3538
AUCKLAND

Oud adres:

Naam:

Adres:

Plaats:

Staat:

Misschien heeft u een vriend of kennis die ook regelmatig VOGELVLUCHT zou willen ontvangen:

Naam:

Adres: Staat:

Amsterdam: Diamantstad

In veel sterker mate dan dit enkele jaren geleden het geval was, is de diamant „in". Verwonderlijk is dit niet.

De schittering van de zuivere briljant met zijn achtenvijftig facetten, dat flonkerend lichtspel in alle mogelijke kleuren, blijft van een betoverende schoonheid.

De schilder Kees van Dongen, de beroemde Rotterdamse Parijzenaar, had er een handje van zijn modellen met enorme juwelen op te tuigen. Valse uiteraard. Hij deed dit natuurlijk uit picturaal oogpunt, want onder zijn cliënten was er waarschijnlijk niet één die niet over een collectie van zoveel karaats oorknoppen, hangers, ringen, etcetera, beschikte.

Maar hoe dan ook, de overdreven grote, helkleurige sieraden hadden hun intrede gedaan en helemaal verdwijnen zullen zij waarschijnlijk niet. Voorlopig althans.

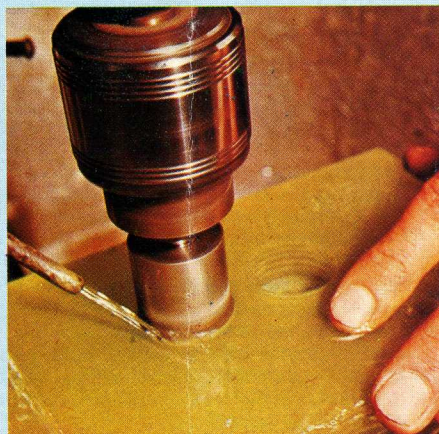
Maar, zoals gezegd, de diamant is gevraagd. De drijfveer tot de kooplust kan tweeledig zijn. Men koopt met het devies dat „Ware schoonheid, schone waarheid" is of wel met het oog op economische onzekerheden als geldontwaarding en wat al niet meer.

Amsterdam, van ouds de diamantstad, weet daarvan mee te praten. Honderden bezoekers drommen dagelijks het gebouw aan de Albert Cuypstraat 2-6 binnen. Het bedrijf van de N.V. Diamant Industrie A. van Moppes en Zoon. Belangstellende kijkers en/of kopers nemen kennis van deze geweldige onderneming. Vooral voor de Amerikaanse toerist is een bezoek aan Van Moppes, Diamant (sedert 1828) een „must".

Om te beginnen is er een film met elegante dames, die onder melancholieke schalmeitonen en met de daarvoor geëigende wat languissante bewegingen, al het fraais tonen. En zij doen dat zo suggestief, dat alleen bij een bruoit of een barbaar de profane gedachte kan opkomen, dat diamant in wezen een vorm van koolstof is.

Dan volgt de rondgang, tijdens welke op het stuk van kostbare stenen heel wat te zien en te leren is. Bij diamant, luidt de stelregel, zijn vier factoren van belang: het gewicht, de zuiverheid, de kleur en de helderheid. De term „karaat" heeft betrekking op het gewicht. Een karaat is een vijfde gram.

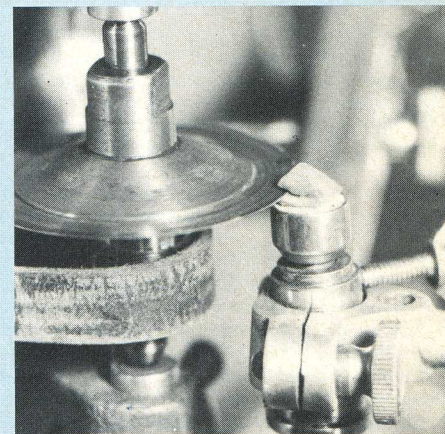
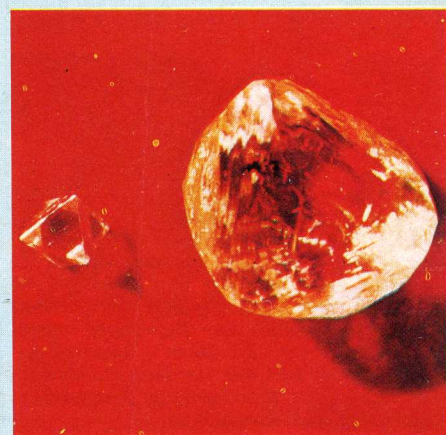
Na deze elementaire lessen kan de bezoeker de verschillende bewerkingen gadeslaan. Een uiterst boeiende bezigheid. Het zagen van ruwe sier-diamanten bijvoorbeeld, geschiedt met behulp van een

uiterst dun fosfor-bronzen plaatje, ingesmeerd met diamantpoeder, ronddraaiend met een snelheid van zesduizend toeren per minuut. Een ruwe diamant van 1 karaat wordt in ongeveer een dag doorgezaagd.

De tweede fase in de behandeling is het snijden. De diamant wordt in de snijmachine geklemd en een soort wrijfproces vindt plaats. Met een snelheid van tweeduizend vijfhonderdwentelingen per minuut wordt de steen tegen een andere diamant gewreven.

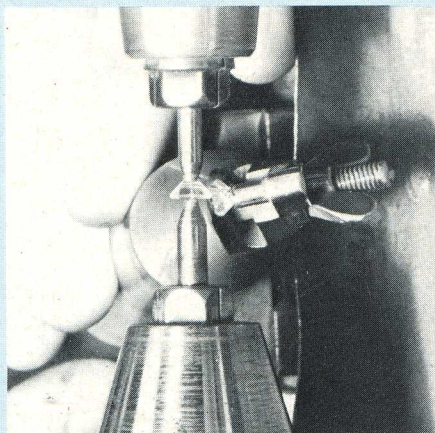
Tenslotte, ter verkrijging van de hoogste graad van perfectie, het uiterst delicate slijpen. Gedurende de verschillende bewerkingstadia gaat ongeveer 50 pct. van de oorspronkelijke diamant verloren. Briljant wordt geslepen op een met een snel-

heid van 3200 toeren per minuut ronddraaiende gietijzeren schijf, die is ingesmeerd met een mengsel van diamantpoeder en olijfolie. Een volleerde diamantslijper heeft circa zes uur nodig om een diamant van 1 karaat (1/5 gram) volledig te slijpen, d.w.z. door 57 of 58 facetten aan te brengen.

De beoordeling van de zuiverheid van diamant is niet ieders werk. Kleine onzuiverheden zullen de flonkering niet belemmeren. Deze hebben echter wél invloed bij de waardepeiling. Als regel kan worden gesteld dat, wanneer een diamant onder een tienmalige vergroting geen onzuiverheden vertoont, deze het predicaat „loepzuiver" verdient. Wat de kleur betreft, de beste diamanten zijn blauw-wit.

De term „slijpsel" heeft betrekking op de

Foto's pagina 8 - Links:

De meest delicate bewerking: het slijpen. Aldus ontstaat de optimale flonkering van 57 of 58 facetten

Rechts boven:

Ruwe diamanten van 1 en 130 karaat

Rechts beneden:

Het zagen van een ruwe diamant van 1 karaat duurt ongeveer een dag.

Foto's pagina 9 - Links boven:

Kunstwerken vol schittering

Links beneden:

Diverse slijpsels

Rechts:

Het snijden van diamant, het hardste materiaal ter wereld, geschiedt met hetzelfde materiaal.

BRILJANT
SLIJPSEL

MARKIES
SLIJPSEL

PEERVORMIG
SLIJPSEL

BAGUETTE
SLIJPSEL

SMARAGD
SLIJPSEL

vorm. Men onderscheidt briljant-, smaragd-, markies-, peervormig- en baguette slijpsel.

Van oudsher hebben beroemde diamanten geschiedenis gemaakt. Bekend is het verhaal van de Hope diamant. Na aanvaankelijk onder de naam „Blue Tavernier” in het bezit te zijn geweest van Lodewijk XIV, kwam hij, na een lange „onderduik” periode in 1830 in de verzameling van de Londense bankier Hope, wiens naam de steen sedertdien draagt. Na verschillende malen van eigenaar te zijn verwisseld,

kwam de Hope diamant in 1958 — als geschenk — terecht in het Smithsonian Instituut te Washington. Het bijgeloof wil dat de Hope de eigenaar ongeluk brengt. De Koh-I-Noor (Perzisch: Berg van licht), niet minder beroemd, behoort tot de Britse kroonjuwelen. Na in bezit te zijn geweest van de Perzische heersers, schonk de East India Company deze wonderlijk mooie steen in 1850 aan Koningin Victoria. Twee jaar later werd de steen in Amsterdam opnieuw bewerkt.

De grootste diamant ooit gevonden, is de Cullinan. De gelukkige vinder — in 1905 — was een beambte van de Premier mijn in Zuid-Afrika. De bestuurder van deze mijn was een zekere heer Cullinan. Vandaar de naam. Het ruwe gewicht van deze ongehoord zeldzame steen bedroeg 621,209 gram. In 1907 schonk de regering van Transvaal de Cullinan aan Koning Edward VII van Engeland. Dit, ter herinnering aan de toekenning van zelfbestuur aan de voormalige kolonie.

De steen werd in 1908 door de firma Asscher te Amsterdam, bewerkt en in negen grote en 96 kleinere stenen geslepen, waarvan de grootste, de Grote Ster van Afrika, 530,2 karaat weegt. Deze Ster is de grootste geslepen steen ter wereld en behoort eveneens tot de Britse kroonjuwelen.

Na deze prima donna's onder de diamanten, terug naar Van Moppes. Als de rondgang is beëindigd, wordt het tijd om de droom in briljante werkelijkheid om te zetten. Menig toerist verlaat de Albert Cuypstraat met in zak of tas één of meer zorgvuldig verpakte kleinodiën — loepzuiver en blauw-wit — voorzien van het waardevolle certificaat. De verzekering van de directie, dat de prijzen van alle juwelen hier twintig procent lager liggen dan elders in Amsterdam, is daarvan ongetwijfeld de reden. Blijkt dat Mrs. Brown of Mrs. Smith volgend jaar een nóg exclusiever broche, ring of hanger wenst, dan wordt de oude broche, ring, hanger of wat dan ook tegen dezelfde prijs ingehuurd, in mindering op de nieuwe aankoop. De collectie juwelen bestaat uit meer dan 500 exclusieve modellen van eigen ontwerp, waarin de beste kwaliteit loepzuivere, blauw-witte diamant is verwerkt. Onverdroten gaat het door, het zagen, het snijden, het slijpen. Drieduizend, zesduizend wentelingen per minuut. Briljant, markies, baguette, het houdt niet op. Het hart van Amsterdam klopt hier onstuimiger dan waar ook.

DUMB JEWELS OFTEN IN THEIR SILENT KIND
MORE THAN QUICK WORDS DO MOVE A WOMAN'S MIND

SHAKESPEARE

voor u, mevrouw

Het zesde schilderijtje in kruissteek in de klederdrachtenserie van zeven stelt twee Scheveningse vrouwtjes voor. Zij turen over de zee, want het schip waarop hun mannen varen, is in aantocht.

De zwarte met rood gevoerde cape (links) — schoermantel, zeggen ze in Scheveningen — is de daagse dracht. Op zondag wordt een gekleurde schoermantel met franje gedragen.

Met het oog op de komende decemberfeesten treft u een aantal speciale recepten aan om Sinterklaas, Kerstmis en Oudejaarsavond een Hollands tintje te geven. Veel succes ermee.

Tenslotte, zoals elk jaar, mijn allerbeste Kerst- en Nieuwjaarswensen voor u allen.

WENDELA

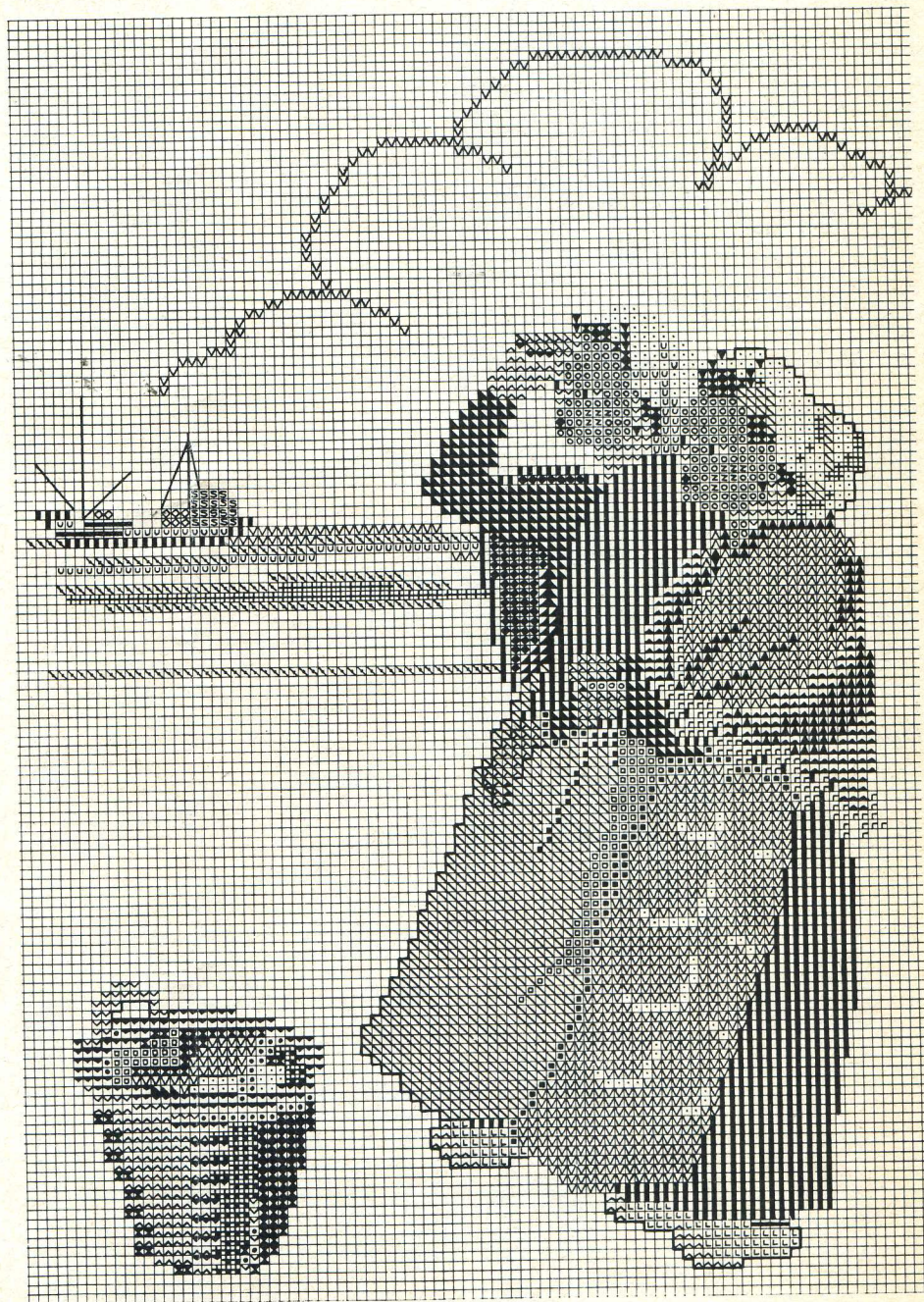
KLEURVERDELING:

Splijtgaren achtereenvolgens DMC/Schürer/Anchor

hele lichtblauw	794	2402	0128	licht grijsbruin	612	5034	0888
lichtblauw	793	2083	0136	grijsbruin	611	5036	0889
blauw	797	2405	0132	goudgeel	834	5114	0887
donkerblauw	791	2407	0135	huidskleur	225	5204	0336
licht blauwgrijs	932	2661	0849	beige	3033	5043	0387
blauwgrijs	931	2662	0850	roze	3354	2822	036
heel lichtgroen	369	2021	0213	zalmrood	352	2604	010
lichtgroen	954	3021	0204	rood	349	2229	013
groen	911	3023	0205	donkerrood	814	2447	022
grijsgroen	502	5085	0877	lichtgrijs	762	3110	0397
heel lichtbruin	842	2041	0377	grijs	318	3112	0398
lichtbruin	841	2042	0379	donkergrijs	451	2506	0399
bruin	840	2044	0358	heel licht grijs	928	5002a	0847
donkerbruin	838	2631	0380	wit		0010	0402
licht roodbruin	407	5045	0355	zwart	310	0020	0403
roodbruin	301	5046	0351	gouddraad			

(Met welwillende toestemming overgenomen uit ARIADNE, Maandblad voor Handwerken. Uitgeverij Eska Tijdschriften b.v., Lijnmarkt 41-43, Utrecht.)

Scheveningen in Kruissteek

Afmeting borduurwerk: Ongeveer 19 x 26 cm (bijna 8 x ruim 10 inches).

Benodigd materiaal: een lapje naturelkleurige handwerkstof van ongeveer 34 x 40 cm (bijna 14 x 16 inches) met 10 weefselraden op 1 cm (25 weefselraden op 1 inch); spijltgaren zoals in de kleurverdeling aangegeven.

Werkwijze: De lap handwerkstof omslingeren om rafelen te voorkomen en kruislings het midden afrijgen. Het borduurwerk uitvoeren met 3 draadjes spijltgaren volgens teltekening in de gegeven kleurverdeling, het midden van de tekening op de rijgraden in de stof.

De zwarte kruisjes met 4 draadjes spijltgaren werken. Eén hokje van de teltekening stelt twee draden van het weefsel voor, waarover ieder kruisje in hoogte en breedte wordt gewerkt. De aangegeven stiksteekjes in de volgende kleurverdeling werken: langs het handvat en in de mand met donkerbruin; langs de rok van de linker vrouw met lichtblauw en het stiksteekje bij de monden met rood werken. Langs de mutsen met grijs en langs de klompen met lichtbruin borduren. Voor de masten en de touwen van het schip spansteken (lange stiksteken) werken met 2 draadjes zwart spijltgaren. Deze spansteken met enkele dwarssteekjes vastzetten.

Afwerking: Het borduurwerk aan de achterkant strijken onder een vochtige doek. Verdere afwerking naar keuze.

Smullen met de feestdagen

BOTERLETTER

(Sinterklaas)

Ingrediënten voor de vulling: 200 gram (1 1/3 cup) amandelen, 200 gram (1 cup) suiker, 1 ei, de geraspte schil van 1/2 citroen, een snuffe zout.

Ingrediënten voor het deeg: 200 gram (iets meer dan 2 cups) bloem, 200 gram (1 cup) koude boter, 1 dl (1/2 cup) water, 2 eetlepels losgeklopt ei en iets zout.

We beginnen met de vulling, die we liefst enige weken van tevoren maken. Zet de amandelen op met koud water en breng dit tot aan de kok. Afgieten, pellen en in een doek drogen. De gepelde amandelen malen met de suiker en de geraspte citroenschil. Het ei kloppen, de gemalen amandelen erbij voegen met het zout. Het mengsel nog eens malen en bewaren in een goed afgesloten potje.

De ingrediënten voor het deeg moeten zeer koud zijn, de boter dus hard. We snijden de boter in niet te kleine stukken en scheppen het water met een mes door bloem, boter en zout. We zorgen ervoor niet te kneden, te roeren of het deeg met de handen aan te raken. Wanneer er na enige tijd nog stukjes boter zichtbaar blijven, is dat niet erg. Nu rollen we de deegmassa voorzichtig uit op een met bloem bestoven tafel of plank tot de deeglap ongeveer 1/2 cm (1/5 inch) dik is, waarbij we vooral niet hard drukken. Vervolgens vouwen we de deeglap op: zijkanten naar het midden en de boven- en benedenreanden op elkaar. Het deeg op een koele plaats een uur laten rusten, opnieuw uitrollen, op dezelfde wijze vouwen en weer een uur laten rusten. Desgevenst voor de derde keer uitrollen en vouwen. We bewaren het deeg nog even in de koelkast of op een andere koele plaats.

Het deeg wordt nu in twee gelijke delen verdeeld. We rollen deze uit tot twee lappen van ongeveer 8 cm (3 inches) breed en 1/2 cm (1/5 inch) dik. De lengte hangt af van de gewenste letter. De vulling vormen we tot een rol, iets korter dan elke deeglap. Deze rol leggen we op één van de repen deeg. De randen van beide repen maken we met water vochtig en dan plakken we de lappen losjes over elkaar om de vulling heen. Ook de uiteinden plakken we vast met water. Nu vormen we de letter van onze keuze. Een bakplaat beboteren we licht, waarna we het geboterde vlak even onder de waterkraan houden. Dan leggen we er de letter op. Alvorens de plaat in de oven te schuiven, bestrijken we de letter met geklopt ei en wat water. De temperatuur van de oven moet ongeveer 425° F. (220° C.) zijn, de baktijd circa 45 minuten. Na 15 minuten de oven temperen.

MARSEPEIN

(Sinterklaas)

Ingrediënten: 200 gram (1 1/3 cup) amandelen, 200 gram (iets meer dan 1 cup) poedersuiker, 1 eiwit, een theelepel oranjebloesemwater, 2 eetlepels cacao-poeder, nogmaals 2 eetlepels poedersuiker.

Week de amandelen enkele minuten in kokend water, pel ze en maal ze in de molen. Leg ze in een kom en vermeng ze met de poedersuiker (eerstgenoemde hoeveelheid). Voeg eiwit en

oranjebloesemwater toe. Meng alles goed en maal het geheel nog eens.

Maak er bijvoorbeeld aardappeltjes van. Vorm ronde balletjes en rol die door een mengsel van cacao en poedersuiker (laatstgenoemde hoeveelheid). Prik er voor de echtheid ogen in met een breinaald.

KERSTKRANS

(Kerstmis)

Het recept voor kerstkrans is gelijk aan dat van boterletter. In plaats van een letter vormt u een krans en bestrijkt deze met geklopt ei en water. U bakt de krans als voor boterletter is aangegeven.

Na het afkoelen bestrijkt u de kerstkrans met glazuur, garneert hem met gekleurde Franse vruchtjes en, zo mogelijk, snippers.

Voor het glazuur vermengt u 100 gram (1/2 cup) gezeefde poedersuiker met enkele druppels likeur of vanillesuiker. Roer er ongeveer een eetlepel water door tot een glanzende massa is ontstaan. De dikte van het glazuur is afhankelijk van de toegevoegde hoeveelheid water. Enkele druppels vloeistof verdunnen het glazuur reeds. Controleer de dikte van het glazuur door het over de bolle kant van een eetlepel te laten vloeien.

OLIEBOLLEN

(Oudejaarsavond)

30 stuks

Ingrediënten: 3 dl (1 1/2 cup) melk, 20 gram (2/3 oz.) gist, 200 gram (iets minder dan 2 cups) bloem, 2 eieren, zout, 200 gram (7 ozs) krenten en rozijnen, 25 gram (1 oz.) sukade, 2 appels, frituurvet en poedersuiker.

Verwarm de melk tot lauw. Met een beetje van deze lauwe melk de gist roeren. De bloem in een kom doen met een kuiltje in het midden. Doe daarin het zout, het ei, de aangemengde gist en wat melk. Van het midden uit roeren en langzaam de nog resterende melk toevoegen. Net zo lang kloppen tot het beslag mooi glad is. De krenten en rozijnen wassen en in een doek drogen. Roer ze vervolgens met de in snippers gesneden sukade en appels door het beslag. Dek dit af en laat het ongeveer een uur op een lauwarme plaats rijzen.

Het frituurvet warm maken. Maak twee eetlepels nat en schud het water er weer af. Schep met één van deze lepels wat beslag uit de kom en breng het samen met de andere lepel in het warme frituurvet. Bak de olieballen geheel gaar en bruin. U haalt ze met een schuimspaan uit de pan en laat ze uitlekken.

De olieballen moeten van binnen geheel droog en uitgerezen zijn en mooi goudgeel van uiterlijk met een dunne korst. Baktijd ongeveer 5 minuten.

Serveren met een dikke laag poedersuiker.

„Gouden Gloed”

(Oudejaarsavondrank)

Ingrediënten: 1 fles witte wijn, 1 fles rode wijn, 1/2 fles rum, 1 sinaasappel, enige kruidnagelen, suikerklontjes.

De witte en de rode wijn met de helft van de rum bijna aan de kook brengen. De drank in een voorverwarmde kom schenken en de goed gewassen, dun afgeschilde sinaasappelschil en de kruidnagelen er bij doen.

Nu brengt u de kom binnen en legt in tegenwoordigheid van het hele gezelschap een roostertje of treefje op de kom. Hierop stapelt u een piramide van suikerklontjes, waarover u de rest van de rum schenkt. Maak de kamer zo goed als donker en steek de suikerberg aan. Na het branden neemt u het roostertje van de kom en haalt u de sinaasappelschil uit de drank. Opdienen in kleine glazen.

Sint Nicolaas gaat met zijn tijd mee

Het bekende liedje

*Sinterklaas is jarig,
O, wat zijn we blij!*

berust op een misverstand.
Een afschuwelijk misverstand.
De goedheiligman van Myra was namelijk
helemaal niet jarig op de zesde decem-
ber. Het is zijn sterfdatum.
In 342.

Het misverstand heeft inmiddels door de
eeuwen heen de pret niet mogen drukken.
De oudste vermelding van kinderen, die op
6 december vrij kregen, dateert van 1360
uit Dordrecht. Een stadsrekening van dat
jaar vermeldt: „Op St. Nyclaesdach 1 L.
gr. (hoeveel dat dan ook mag wezen) aen
die Scholers voer her oorlof.”

Het klaarzetten van een schoen of klomp
was reeds in de zestiende eeuw gebruikelijk.

Sint Nicolaas. Geen royaler heilige dan
good old Sinterklaas. Geen schutspatroom
ook, die over zoveel beroepen zijn be-
schermende hand uitstrekt. In de eerste
plaats de zeevarenden. De Sint Nicolaas-
kerk in Amsterdam — als druk bezochte
schipperskerk — is daar een sprekend
voorbeeld van.

Zo zijn er nog vele, zeer uiteenlopende
beroepen, waarvan Sint schutspatroom is.
Te weten: kopers en verkopers van oude
kleden, houders van pandhuizen, gevangen-
nen en — als gevolg daarvan — de ad-
vocaten en de dieven. Dat de banketbak-
kers zich onder Sints bescherming best
thuis voelen, hoeft geen betoeg.

Het Sinterklaasfeest heeft, om welke re-
den dan ook, altijd in het teken van de
snoeperij gestaan.

*Sinte Klaas die goede man,
Die ook alles bakken kan,
Suikergoed en taaie man,
Ja, daar krijg ik ook wat van.*

De snoeperij begint met de pepernoten,
door de Pieten met milde hand gestrooid.
En dan natuurlijk de boterletters.
De zogeheten letterkoeken, vroeger zeer
in trek, zijn goeddeels vergeten. Gelukkig
is er nog het achttiende-eeuwse kook-
boek „De Volmaakte Hollandse Keuken-
meid”, dat de herinnering aan de letter-
koeken levendig houdt.

Wat de speculaasvrijer betreft, dit is niet
zò maar een grapje van de banketbakker.
Sinterklaas is tenslotte ook de patroon
van de liefde. Inzonderheid van de huw-

bare meisjes. Eén van de meest bekende
Sint-legenden is die van de drie huwbare
— maar arme — dochters, die op de vijf-
de december bij het vuur zaten te koeke-
loeren. Sint die alles weet en hoort, wist
daar raad mee. Hij gooide drie zakken
met goudstukken door de schoorsteen.
Voor ieder een bruidsschat. En ziet. In
een ommezien waren ze aan de man.

Duidelijker symboliek dan die van de spe-
culaasvrijer — in het bijzonder wanneer
die met goudpapier is beplakt — is wel
haast niet denkbaar.

In sommige plaatsen van Nederland wor-
den merkwaardige tradities in ere gehou-
den. Op Marken gaan op de avond van de
vijfde december de jongens, verkleed als
Sinterklaas en Piet, de straat op om meis-
jes te vangen en in de zak te stoppen.

Het is niet kwaad bedoeld. Ieder gevan-
gen meisje krijgt een cadeautje.

Op Ameland gaat het met een verkleed-
partij gepaard. Overigens een echt man-
nefeest. Een vrouw die in vermomming
op straat komt, maakt een zeer slechte
beurt.

In 1968 kwam de Horeca (de bond van
hotel-, restaurant- en caféhouders) op een
lumineus idee. Wij hebben, zo constateer-
de het bestuur, verschillende verkiezings-
gen. De ene keer een Miss Zus of Zo,
dan weer „De vrouw van het jaar” of „De
sportman van het jaar”, waarom niet eens
de Sint van het jaar?

Uit de verkiezing van een zesenvijftigtal
meer of minder heilige Klazen, kwam ten-
slotte Leo Schuit uit Putten als uitverko-
ren Sint uit de bus. De negenendertigjari-

ge vuilnisman was gedurende vijftien ach-
tereenvolgende jaren als Sinterklaas op-
getreden. Vijftien jaar met gemiddeld
veertig optredens per seizoen had hij
handjes geschud, stoute en zoete kinder-
tjes toegesproken en presentjes uitge-
deeld. Deze prestatie, aldus de Horeca,
was wel een gezellig etentje waard.

In zijn tafelrede roemde de voorzitter heil-
igman Schuit voor de wijze, waarop deze
zijn roljeder jaar weer vervulde. Immers,
ondanks het veelvuldig optreden van con-
currerende pseudo-Sinterklazen, had
Schuit zich nimmer laten verleiden over te
gaan tot handgemeen. Ook het bij onech-
te Sinterklazen veel voorkomende euvel
van onbekwaam ter plekke, in casu in de
familiekring, te verschijnen, met als ge-
volg een on-oirbare conversatie, kon hem
niet ten laste worden gelegd.

Het menu van het diner, waaraan alle zes-
envijftig Sinten aanzaten, was als volgt
samengesteld:

*Grabbelfruit cocktail
Crème de staf-asperges
Steak uw wild geraes
Tabberdtaart
Café Nico*

Zoals uit alles blijkt, is Sinterklaas, in
weerwil van oorlogen, twisten van allerlei
aard en crises in velerlei vorm, niet meer
weg te denken uit het Nederlandse fami-
lieleven. Zowel kinderen als ouders willen
hem eenvoudig niet missen. Om van de
middenstand nog maar niet te spreken.
Deze zou zich geen raad weten als de
oude baas er ooit eens een streep onder
zet. Maar gelukkig peinst Sint daar nog
niet over. Hoewel... De jaarlijkse rond-
gang wordt er niet gemakkelijker op.

De jeugd, zo vertrouwde Sinterklaas in
een mistroostige bui de pers eens toe, de
jeugd legt niet meer het respect van vroe-
ger aan de dag. Wanneer ik op mijn
schimmel door de stad rijd, kan het ge-
beuren dat de jongelui in plaats van mij
met het aloude „Zie de maan schijnt door
de bomen” te verwelkomen, mij toeroe-
pen: „Hé, ouwe, heb je niet wat anders
dan je eeuwige marsepein? Kan er deze
keer geen stiekie van af?”

Ondertussen ontsteken zij rotjes om mijn
arme paard te doen schrikken. Vandaar
ook dat ik niet meer met één Piet kan
volstaan. In sommige steden — neen, ik
noem geen namen — omring ik mij met
wel twintig Zwarte Pieten. En heus niet
om kinderen in de zak te stoppen. O
neen. Mijn Pieten zitten op scooters en

fungeren — maar dat moet u maar niet verder vertellen — min of meer als body guards.

De tijden veranderen, zo ging Sinterklaas zuchtend verder, en het Sinterklaaswezen wordt een steeds meer ingewikkelde zaak. Daarbij komt dat ik met mijn gehoor begin te sukkelen, zodat het afluisteren aan de ramen — mijn meest geliefde bezigheid — al maar moeilijker wrdrt. De aanschaf van een afluisterapparaat stuit op allerlei zwarigheden. Het zou — zo is mij discreet medegedeeld — inbreuk op de privacy betekenen.

Een enorme teleurstelling is voorts als de jeugd, wanneer ik in kleine bezetting optreed, dat wil zeggen met niet meer dan drie Pieten, zich meester maakt van de zak met pepernoten. Wanneer zij die nu

Pagina 12:
Dag kindertjes!

Pagina 13:
*Boven:
Zie, ginds komt de stoomboot...
Beneden links:
Intocht in Amsterdam
Beneden rechts:
De waarschuwende vinger*

opknabbelden, was het nog tot daar aan toe. Maar neen, met handenvol vliegen de heerlijke pepernoten door het lokaal. Doelwit: mijn — overigens kogelvrije — mijter.

Ondanks dit alles, zo besloot Sint de persconferentie, ga ik door. Want al zijn vele kinderen, opgestoot door de tandartsen, niet meer zo verzot op mijn lekkernijen, zoals gezegd, de ouders kunnen mij niet missen. Ook de banketbakker niet en de schoenwinkeliers evenmin. Want waar zouden zij, zonder Sinterklaas, met al die warme pantoffels heen moeten?

Wat de reis naar Amsterdam kost in KLM's Boeing 747

Economy Klasse
Speciaal
„One-
Way“
tarief 3)

		Eerste klasse	Normaal tarief 1)	Excursie tarief 2)	Enkele reis
Sydney	Austr. \$	2665.00	1701.80	971.40	582.10
Adelaide	Austr. \$	2665.00	1701.80	1056.20	624.50
Melbourne	Austr. \$	2665.00	1701.80	971.40	582.10
Brisbane	Austr. \$	2665.00	1701.80	971.40	582.10
Perth	Austr. \$	2463.90	1572.00	897.00	538.40
Port Moresby	P.N.G. Kina	2589.50	1626.40	926.60	556.20
Auckland	N.Z. \$	De vliegtarieven waren tijdens het drukken van het tijdschrift nog niet beschikbaar.			
Christchurch	N.Z. \$				
Wellington	N.Z. \$				

De kosten van zowel een enkele reis Eerste Klasse als Economy Klasse Normaal bedragen de helft van een retour.
Alle tarieven behoudens regeringsgoedkeuring.
(Wijzigingen voorbehouden)

WAT DE BELANGRIJKSTE VOORWAARDEN ZIJN:

1) *Eerste Klasse en Economy Klasse Normaal*tarief: Tickets 1 jaar geldig; onbepakt aantal stop-overs toegestaan; geen tijdsbepalingen.

2) *Excursie-tarief* (alleen Economy Klasse): Vanaf Australië minimum verblijf in Europa 21 dagen; maximum 180 dagen; toeslag voor één stop-over A\$ 50.00; toeslag in de maanden april t/m juli en in december A\$69.30.

3) *Speciaal "One-Way" tarief* (alleen Economy Klasse): Het gehele jaar geldig. Alleen rechtstreekse reizen — dus geen stop-overs of overstappen in een ander vliegtuig — toegestaan. Passagiers van Brisbane kunnen vanaf Sydney per KLM vliegen, terwijl reizigers komende uit Adelaide in Melbourne instappen.

Volledige gegevens verkrijgbaar bij de erkende reisbureaus, de KLM-kantoren en Generaal-Agenten (zie blz. 2).

january 1976
thu fri sat sun mon tue wed thu fri sat sun mon tue wed thu fri sat sun mon tue wed thu fri sat
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

© 1976 KLM Royal Dutch Airlines. All rights reserved. Printed in the Netherlands. KLM is a registered trademark of KLM Royal Dutch Airlines. KLM is a member of the SkyTeam alliance. KLM is a member of the SkyTeam alliance. KLM is a member of the SkyTeam alliance.

COUPON in te zenden aan: KLM ROYAL DUTCH AIRLINES

G.P.O. Box 4095
Sydney, NSW, 2001

80 Collins St.,
Melbourne, Vic., 3000

P.O. Box 96 of
Wellington, N.Z.

P.O. Box 3538
Auckland, N.Z.

Naam _____

Straat _____

Stad _____ Postcode _____

Ik sluit
cheque _____ *)
money order _____
in ad \$.....

*) Doorhalen wat niet verlangd wordt.

Verzoeken toezending van KLM-kalender(s) ad \$ 4.00 per stuk.

Exclusieve KLM-Kalender 1976 ook voor U?

Elk jaar opnieuw ontvangen wij talloze aanvragen voor een exemplaar van de kleurige en aantrekkelijke KLM-kalender. Evenals verleden jaar hebben we ten behoeve van Vogelvlucht-lezers in Australië en Nieuw-Zeeland weer een aantal wel bijzonder fraai uitgevoerde kalenders voor het jaar 1976 kunnen reserveren. De prijs is gesteld op slechts \$ 4.00 per stuk. In verband met de beperkte voorraad moeten wij ons aan de volgende voorwaarden houden:

1. De KLM is niet verantwoordelijk voor bij de posterijen zoekgeraakte kalenders.
2. Deze aanbieding is geldig tot 31 januari 1976.
3. Over de kalenders kan niet worden gecorrespondeerd.
4. Alle cheques en money-orders betaalbaar te stellen aan de KLM.
5. Kalenders kunnen tegen contante betaling worden afgehaald uitsluitend aan de KLM-kantoren in Sydney en Melbourne. Teneinde zoekraken of diefstal tijdens het postvervoer te voorkomen, wordt dringend aanbevolen de kalenders persoonlijk bij één der genoemde kantoren af te halen.
6. Aanvragen, ontvangen nadat de voorraad is uitgeput, worden aan de afzenders geretourneerd.

Boekingsformulier voor mijn KLM reis

Hoe gemakkelijk de KLM het u maakt:

1. Vul in het vakje van de stad vanwaar u wilt vertrekken de juiste datum in van uw heen- en terugreis.
2. Vul onderaan deze bladzijde uw naam, volledig adres en telefoonnummer in; voorts het aantal personen waarmee u op reis gaat.
3. Zend de gehele bladzijde aan de KLM of uw KLM reisbureau. U ontvangt dan ten spoedigste bericht over de verdere afhandeling. Voorlopig geen geld zenden!

SYDNEY	VER-TREK	ADELAIDE	VER-TREK	AUCKLAND	VER-TREK
Verzoekte te boeken: Sydney-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Sydney Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843		Verzoekte te boeken: Adelaide-Melbourne Woensdag * / /197 . AN251 Vrijdag * / /197 . AN251 Melbourne-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Sydney Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843 Sydney-Adelaide Woensdag * / /197 . AN250 Vrijdag * / /197 . AN250		Verzoekte te boeken: Auckland-Sydney Woensdag * / /197 . TE555A Vrijdag * / /197 . TE555A Sydney-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Sydney Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843 Sydney-Auckland Woensdag * / /197 . TE708 Vrijdag * / /197 . QF856	
MELBOURNE	VER-TREK	PERTH	VER-TREK	WELLINGTON	VER-TREK
Verzoekte te boeken: Melbourne-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Melbourne Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843		Verzoekte te boeken: Perth-Jakarta Dinsdag * / /197 . CX770 Zondag * / /197 . CX770 Jakarta-Amsterdam Dinsdag * / /197 . KL832 Zondag * / /197 . KL836 Amsterdam-Singapore Maandag * / /197 . KL831 Vrijdag * / /197 . KL833 Singapore-Perth Dinsdag * / /197 . SQ308 Zaterdag * / /197 . QF726		Verzoekte te boeken: Wellington-Sydney Dinsdag * / /197 . TE365 Vrijdag * / /197 . QF361 Sydney-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Sydney Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843 Sydney-Wellington Woensdag * / /197 . QF368 Vrijdag * / /197 . QF372	
BRISBANE	VER-TREK	HOBART	VER-TREK	CHRISTCHURCH	VER-TREK
Verzoekte te boeken: Brisbane-Sydney Woensdag * / /197 . AN 19 Vrijdag * / /197 . AN 19 Sydney-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Sydney Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843 Sydney-Brisbane Woensdag * / /197 . AN 74 Vrijdag * / /197 . AN 74		Verzoekte te boeken: Hobart-Melbourne Woensdag * / /197 . AN800 Vrijdag * / /197 . AN806 Melbourne-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Melbourne Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843 Melbourne-Hobart Woensdag * / /197 . AN819 Vrijdag * / /197 . AN819		Verzoekte te boeken: Christchurch-Sydney Woensdag * / /197 . TE301 Donderdag * / /197 . QF337 Sydney-Amsterdam Woensdag * / /197 . KL846 Vrijdag * / /197 . KL844 Amsterdam-Sydney Maandag * / /197 . KL845 Woensdag * / /197 . KL843 Sydney-Christchurch Woensdag * / /197 . TE306 Vrijdag * / /197 . TE302	

Verzoekte te reserveren op bovengenoemde vluchten en data:

Volwassenen

Kinderen van 2-12 jaar

Babies van 0-2 jaar

NAAM: _____

ADRES: _____

PLAATS: _____ POSTCODE: _____

TELEFOONNUMMER: _____

* Doorhalen wat niet verlangd wordt.

Stay-on-the-House in Holland

Het nieuwste nieuwtje in dit verrassingspakket, dit seizoen wederom GRATIS door de VVV's van Amsterdam, Den Haag en Rotterdam aangeboden, is A TASTE OF HOLLAND. Dat wil zeggen: gezellig met zijn beiden dineren en dan een rekening betalen alsof u alléén het menu van x gangen had gesavouereerd. Een tweede bijzonderheid van dit waarlijk niet geringe aanbod is dat dit niet geldt voor één of enkele bepaalde restaurants. Neen, voor dit „dineren met twee, betalen voor één”, is u in maar liefst meer dan veertig restaurants welkom in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam.

Dit dan als nieuwe loot aan een boom zo vol geladen die Stay-on-the-House in Holland heet.

Wat er verder in het kader van Stay-on-the-House in Holland te genieten, te ervaren en aan prettigs te beleven valt? Nog even dit:

- In Amsterdam, Den Haag of Rotterdam één nacht gratis logies met uitgebreid ontbijt — onmiddellijk na aankomst in Nederland in een eerste klasse hotel. Enkele van deze hotels, waaronder ook het Okura hotel in Amsterdam, rekenen een toeslag van f 15,— voor deze hotelaccommodatie.

- Beschikking over een auto zonder chauffeur voor één dag, te betrekken bij één van acht grote autoverhuurbedrijven naar keuze.

- Volledigheidshalve Taste of Holland: In meer dan veertig verschillende restaurants diner voor twee, rekening voor één. Dranken, tabaksartikelen, tax en service voor eigen rekening.

- Gratis entrees, gratis drankjes, rondvaarten in Amsterdam en Rotterdam, diverse excursies, verschillende tours, sightseeing, gratis haring, gratis poffertjes eten, gratis concertbezoek, museumbezoek (het Scheepvaart Museum in Amsterdam is deze winter wegens restauratie helaas gesloten), verschillende kortingen, bezoek aan een bierbrouwerij, nu ja, te veel om op te noemen. En als klap op de vuurpijl een fraai afscheidsgeschenk, bestaande uit een reproductie van een Hollands meesterwerk (paneel).

**Uw Passe-Partout
voor drie
wereldsteden**

**van 1 november 1975
t/m 31 maart 1976**

Boven:

Rondvaart door de Amsterdamse grachten in een boot met glazen dak, ook bij avond

Rechts:

Tijdens de Royal Tour door Den Haag en Delft wordt ook het Vredespaleis bezocht.

STAY-ON-THE-HOUSE IN HOLLAND — een begrip voor reizigers die vanuit een ander werelddeel in Nederland aankomen en wel per direct lijnvlucht (direct scheduled flight) of voor hen die Nederland als laatste stop hebben alvorens naar een intercontinentale bestemming te vertrekken. Passagiers van chartervluchten, ingezetenen van het Koninkrijk der Nederlanden, alsmede personeelsleden van luchtvaart-maatschappijen kunnen van deze VVV-aanbieding geen gebruik maken.

In ons vorige nummer kenschetsten wij Stay-on-the-House in Holland als het „royale gebaar van de VVV's, dat iedere keer weer de show steelt.” Ook in dit seizoen is daar dan weer de indrukwekkende lijst van geschenken en invitaties die de VVV's in het kader van Stay-on-the-House in Holland aanbieden.

Vergeet bij uw boeking naar Amsterdam dan ook niet het Stay-on-the-House in Holland certificaat te vragen. Bij de VVV-balie in de aankomsthal van de Amsterdamse luchthaven Schiphol kunt u dit cer-

tificaat inwisselen tegen een couponboekje, recht gevend op al hetgeen wordt aangeboden. U kunt het certificaat ook inwisselen bij de VVV in Amsterdam, Rokin 5 (maandag t.m. zaterdag van 9.00 v.m. tot 5.30 n.m.); bij de VVV in Den Haag, Hollandse Spoor, Stationsweg (maandag t.m. zaterdag van 8.30 v.m. tot 8.00 n.m., zondag van 10.00 v.m. tot 5.- n.m.); bij de VVV in Rotterdam, Stadhuisplein 19 (elke dag van 9.00 v.m. tot 6.00 n.m.).

**STAY-ON-THE-HOUSE IN HOLLAND BE-
TEKENT DUS: VOOR TENMINSTE TWEE-
HONDERD GULDEN GRATIS VAN DE
VVV'S.**

(Wijzigingen voorbehouden)